

Najčastejšie otázky o digitálnom eure

1. Prečo Európa potrebuje digitálne euro?

Digitalizácia mení spôsob, akým platíme. Používanie hotovostných platieb je na poklese a pandémie koronavírusu (COVID-19) urýchlila prechod na online nakupovanie a digitálne platby. Digitálne euro by bolo elektronickou formou hotovosti v digitalizovanom svete. Spotrebiteľom by dávalo možnosť využívať peniaze centrálnej banky v digitálnom formáte ako doplnok bankoviek a mincí.

Digitálne euro by ľuďom uľahčilo život ako niečo, čo v súčasnosti neexistuje: digitálny platobný prostriedok univerzálne akceptovaný v celej eurozóne pre platby v obchodoch, online alebo medzi súkromnými osobami. Rovnako ako hotovosť, aj digitálne euro by bolo bezrizikové, všeobecne dostupné, ľahko použiteľné a na bežné použitie bezplatné.

Digitálne euro by okrem toho posilnilo strategickú autonómiu a menovú suverenitu Európy tým, že by zvýšilo efektívnosť európskeho platobného ekosystému ako celku, podporilo inovácie a zvýšilo jeho odolnosť voči možným kybernetickým útokom alebo technickým poruchám, ako napríklad výpadkom elektrickej energie.

2. Ako by mohlo digitálne euro prispieť k strategickej autonómii Európy?

Digitálne euro by ponúkalo celoeurópske platobné riešenie dostupné v celej eurozóne pod európskym vedením. Digitálne euro by tak mohlo pomôcť znížiť závislosť Európy od súkromných, mimoeurópskych poskytovateľov platobných služieb, pričom by mohlo pôsobiť ako protiváha voči ich dominantnému postaveniu na trhu. Digitálne euro by tak zvýšilo konkurencieschopnosť a inovatívnosť európskeho platobného prostredia.

Vďaka úspešnému digitálnemu euru by sa Európa mohla stať globálnym lídrom v oblasti digitálnych financií a digitálnych mien centrálnych bánk.

3. Nahradilo by digitálne euro hotovosť?

Digitálne euro by bolo doplnkom hotovosti, nie jej náhradou. Digitálne euro by existovalo popri hotovosti ako odpoveď na rastúci dopyt ľudí po rýchlych a bezpečných digitálnych platbách. V eurozóne by naďalej bola k dispozícii hotovosť, rovnako ako ostatné súkromné elektronické platobné prostriedky, ktoré sa používajú v súčasnosti.

4. Bolo by digitálne euro alternatívnou menou v rámci Eurosystemu?

Nie. Digitálne euro by bolo ďalším spôsobom platieb prostredníctvom eura, našej jednotnej meny v Európe. Dalo by sa priamo meniť za bankovky. Digitálne euro by reagovalo na rastúce uprednostňovanie digitálnych platieb medzi ľuďmi a podnikmi.

5. V akom štádiu sa projekt nachádza a do akej miery sú do neho zapojení európski zákonodarcovia?

V júni 2023 Európska komisia predložila [legislatívny návrh](#) možného digitálneho eura. Účelom tejto legislatívy je zabezpečiť, aby prípadné budúce digitálne euro poskytlo ľuďom a podnikom ďalšiu možnosť digitálnych platieb pomocou všeobecne akceptovanej, lacnej, bezpečnej a odolnej formy verejných peňazí kdekoľvek v eurozóne.

Výskumná fáza projektu digitálneho eura sa skončí na jeseň 2023. Ak Rada guvernérov ECB schváli nasledujúcu fázu projektu digitálneho eura, ECB pristúpi k vývoju a testovaniu možných technických riešení a obchodných mechanizmov potrebných na zabezpečenie digitálneho eura. Eurosystem uskutoční všetky potrebné úpravy návrhu digitálneho eura, ktoré vyplynú z legislatívnych rokovaní.

Tieto dva procesy – legislatíva a koncepcia – budú prebiehať súbežne, aby Eurosystem mohol v prípade potreby digitálne euro bezodkladne vydať. Rada guvernérov rozhodne o prípadnom vydaní digitálneho eura až po prijatí právneho predpisu.

ECB je pripravená počas legislatívneho procesu poskytovať potrebnú podporu a technické podklady.

6. Kto je do projektu digitálneho eura zapojený?

ECB musí spolu s národnými centrálnymi bankami krajín eurozóny zabezpečiť, aby digitálne euro spĺňalo potreby používateľov. Eurosystem preto úzko [spolupracuje](#) a pravidelne komunikuje s tvorcami politik, zákonodarcami, účastníkmi trhu a organizáciami občianskej spoločnosti. Neoceniteľnými sú aj cieľové skupiny, ako fóra na priame zisťovanie názorov a preferencií ľudí. Niektoré z týchto iniciatív prebiehajú v rámci i) trhovej poradnej skupiny zloženej z odborníkov, ktorí sa vyjadrujú ku koncepcii a distribúcii digitálneho eura, a ii) Rady pre retailové platby v eurách, ktorá je fórom pre inštitucionálny dialóg o maloobchodných platbách a posudzuje možnosti návrhu digitálneho eura z pohľadu platobného sektora. ECB sa okrem toho pravidelne zúčastňuje na zasadnutiach Euroskupiny s ministrami financií krajín eurozóny a vystupuje v Európskom parlamente, kde európskym tvorcami politik prezentuje najnovšie informácie o stave projektu. Organizuje aj semináre s [európskymi organizáciami občianskej spoločnosti](#) s cieľom vypočuť si ich názory.

7. Kto by mohol digitálne euro používať?

Ako sa uvádza v [legislatívnom návrhu](#), ktorý predložila Európska komisia, a v súlade s Dohodou o Európskom hospodárskom priestore by k digitálnemu euru mali prístup osoby s bydliskom alebo sídlom v eurozóne. Prístup k účtu digitálneho eura by mali v zásade aj ľudia, ktorí mali bydlisko alebo sídlo v niektorej krajine eurozóny v minulosti.

Prijímať platby v digitálnych eurách by boli schopní aj obchodníci mimo eurozóny, pokiaľ by mali účet vedený u poskytovateľa platobných služieb z eurozóny.

V budúcnosti by v závislosti od vývoja právnych predpisov mohli mať prístup k digitálnemu euru aj spotrebitelia a obchodníci v Európskom hospodárskom priestore alebo vybraných tretích krajinách.

8. Budú mať ľudia o digitálne euro záujem?

Digitálne euro by bolo univerzálnym platobným riešením, ktoré by sa dalo používať kedykoľvek a kdekoľvek v eurozóne. Bolo by všeobecne akceptovaným digitálnym platobným prostriedkom, ktorý by spotrebitelia mohli bezplatne používať v obchodoch, online alebo pri súkromných platbách. Ľudia by tak získali možnosť platiť digitálne, pričom by stále používali verejné platobné prostriedky.

Digitálne euro by v digitálnom veku zachovalo funkcie podobné hotovosti, ako je vysoká úroveň súkromia a jednoduchosť používania. Zabezpečovalo by maximálnu úroveň súkromia pri digitálnych platbách: Eurosystem by nemal prístup k osobným údajom používateľov, ani by ich neuchovával. V prípade offline platieb v digitálnych eurách by boli možnosti ochrany súkromia ešte väčšie, pretože tieto platby by boli známe len platiteľovi a príjemcovi.

Digitálne euro by bolo bezpečné a ľahko použiteľné a jeho cieľom by bolo tiež podporiť digitálnu finančnú inklúziu, aby sa na nikoho nezabudlo. Digitálne euro by zohľadňovalo potreby ľudí so zdravotným postihnutím a osôb bez prístupu k bankovému účtu alebo bez digitálnych či finančných zručností.

V snahe zabezpečiť, aby bolo digitálne euro použiteľné a prístupné v celej eurozóne, návrh [legislatívneho návrhu](#) Európskej komisie predpokladá povinnú akceptáciu zo strany obchodníkov a povinnú distribúciu zo strany sprostredkovateľov podliehajúcich dohľadu.

9. Akú pridanú hodnotu by digitálne euro prinieslo obchodníkom?

Digitálne euro by bolo skutočne celoeurópskym riešením, ktoré by bolo akceptované v celej eurozóne. Mohlo by znamenať jednoduchšiu a lacnejšiu alternatívu k súčasnému rozdrobenému platobnému prostrediu, v ktorom obchodníci pôsobia. Digitálne euro by obchodníkov postavilo do silnejšej pozície pri rokovaní o podmienkach s poskytovateľmi platobných riešení a tým aj znižovaní svojich vlastných nákladov. Nižšie náklady by sa potom mohli preniesť na zákazníkov.

Vďaka digitálnemu euru by obchodníci mohli profitovať aj z vyššej konverzie. Platí to najmä pri online nákupoch, pri ktorých je menej pravdepodobné, že zákazníci nákup odmietnu, ak poznajú ponúkaný spôsob platby. Digitálne euro by okrem toho obchodníkom umožnilo prijímať platby okamžite bez akýchkoľvek dodatočných nákladov.

10. Akú pridanú hodnotu by digitálne euro prinieslo sprostredkovateľom?

Sprostredkovatelia podliehajúci dohľadu, ako napr. banky, by pri [distribúcii](#) digitálneho eura zohrávali kľúčovú úlohu. Boli by hlavným kontaktným bodom pre jednotlivcov, obchodníkov a podniky v prípade všetkých otázok súvisiacich s digitálnym eurom a poskytovali by všetky služby koncovým používateľom.

Digitálne euro by sprostredkovateľom poskytlo okamžitý prístup k celej eurozóne, na rozdiel od väčšiny súkromných inovácií, ktoré sa zvyčajne zameriavajú na konkrétne domáce trhy. Digitálne euro by tak mohlo slúžiť ako platforma pre sprostredkovateľov na podporu ďalších inovácií a konkurencie na rastúcom trhu elektronických obchodov a digitálnych platieb v celej eurozóne.

Digitálne euro by tiež mohlo sprostredkovateľom priniesť dodatočné obchodné príležitosti. Napríklad, podľa návrhu Eurosystemu, ak by obchodníci mimo eurozóny chceli pôsobiť v systéme digitálneho eura, museli by mať vedený účet u poskytovateľa platobných služieb z eurozóny.

Model odmeňovania v systéme digitálneho eura v zmysle súčasného [legislatívneho návrhu](#) Európskej komisie navyše sprostredkovateľom poskytuje ekonomické stimuly porovnateľné s inými digitálnymi platobnými prostriedkami. Digitálne euro v tomto smere tiež sprostredkovateľom otvára dvere k investíciám do ďalších služieb s pridanou hodnotou pre svojich klientov.

11. Museli by ľudia za používanie digitálneho eura platiť?

Digitálne euro by bolo verejným statkom. Bolo by preto bezplatné na bežné použitie pre ľudí, ktorí by ho chceli používať.

Sprostredkovatelia podliehajúci dohľadu vrátane bánk by však mohli [základné funkcie](#) digitálneho eura využívať ako základ pri ďalšom vývoji vlastných

platforiem a riešení. Títo sprostredkovatelia by potom mohli ponúkať svojim zákazníkom za úhradu iné služby s pridanou hodnotou.

12. Ako by digitálne euro fungovalo?

Digitálne euro by ľuďom umožnilo uskutočňovať bezpečné okamžité platby vo fyzických a online obchodoch a medzi jednotlivcami, bez ohľadu na to, v ktorej krajine eurozóny sa nachádzajú, alebo u ktorého poskytovateľa platobných služieb majú účet. ECB v súčasnosti skúma, ako by to mohlo fungovať v praxi.

Eurosystem by napríklad mohol vytvoriť špeciálnu aplikáciu digitálneho eura, ku ktorej by všetci mohli mať rovnaký prístup. Sprostredkovatelia vrátane bánk by tiež mohli začleniť služby spojené s digitálnym eurom do svojich existujúcich aplikácií, ktoré ich klienti už dôverne poznajú. V každom prípade by digitálnym eurom mohli platiť aj ľudia bez prístupu k bankovému účtu alebo digitálnym zariadeniam, a to prostredníctvom fyzickej karty u verejných sprostredkovateľov ako sú pobočky pošty.

Digitálne euro by rozhodne ponúkalo online aj offline funkcionality pre prípad obmedzeného spojenia. Pri uskutočňovaní platieb v digitálnych eurách offline by platobné údaje boli známe len platiteľovi a príjemcovi, čím by sa zabezpečila maximálna možná úroveň súkromia.

13. Ako by to bolo pri používaní digitálneho eura so súkromím?

Ochrana súkromia je jedným z najdôležitejších koncepčných prvkov digitálneho eura. Eurosystem nemá žiadny obchodný záujem o osobné platobné údaje ľudí, ani o zdieľanie týchto údajov s tretími stranami. Eurosystem by preto nemal záujem vidieť alebo uchovávať súkromné informácie používateľov.

Digitálne euro by ľuďom umožňovalo platiť bez toho, aby k ich údajom mali prístup tretie strany, s výnimkou údajov požadovaných na prevenciu nezákonných činností, v súlade s platnými európskymi predpismi.

Okrem toho by offline funkcionality digitálneho eura zabezpečila ešte vyššiu úroveň súkromia, keďže platobné údaje by boli známe len platiteľovi a príjemcovi platby.

14. Ako by ECB zabezpečila inkluzívnosť digitálneho eura?

Digitálne euro by bolo verejným statkom, rovnako ako dnešné bankovky a mince – ale v digitálnej podobe.

Digitálne euro by bolo bezplatné na bežné použitie – prostredníctvom mobilnej aplikácie alebo fyzickej karty – pre ľudí, ktorí ho chcú používať. Digitálne euro by obsahovalo aj offline funkcionality pre prípad obmedzeného spojenia.

V [návrhu právneho predpisu](#), ktorý predložila Európska komisia, sa stanovuje, že úverové inštitúcie, ktoré distribuujú digitálne euro, by boli povinné poskytovať základné platobné služby v digitálnych eurách na žiadosť svojich klientov. Navyše v snahe zabezpečiť, aby digitálnym eurom mohli platiť všetci – vrátane ľudí so zdravotným postihnutím, osôb s funkčnými obmedzeniami alebo obmedzenými digitálnymi zručnosťami a seniorov – budú vo všetkých krajinách eurozóny určené verejné subjekty, napríklad poštové pobočky. Tieto subjekty by ľuďom s rizikom digitálnej finančnej exklúzie poskytovali bezplatnú podporu a prístup k službám digitálneho eura, ako je napríklad osobná podpora a osobitná pomoc pri otváraní účtu v digitálnych eurách a používaní všetkých základných služieb spojených s digitálnym eurom. Bezplatný prístup k základným službám digitálneho eura by bol ponúkaný aj ľuďom bez bankového účtu.

Okrem toho sa bude venovať osobitná pozornosť inklúzii zraniteľných skupín, ako sú žiadatelia o azyl alebo osoby požívajúce medzinárodnú ochranu, jednotlivci bez trvalého bydliska alebo štátni príslušníci tretích krajín, ktorým nebolo udelené povolenie na pobyt, ale ktorých vyhostenie nie je možné z právnych alebo vecných dôvodov.

Digitálne euro by bolo navrhnuté tak, aby vyhovovalo potrebám všetkých a na nikoho nezabudlo.

15. Bolo by digitálne euro programovateľné?

Digitálne euro by nikdy nebolo [programovateľnými peniazmi](#).

Programovateľné peniaze sú známe ako digitálna forma peňazí používaná na vopred stanovený účel, ako je poukaz, s obmedzeniami miesta a času použitia a subjektu.

V zmysle [legislatívneho návrhu](#) o digitálnom eure, ktorý predložila Európska komisia, by digitálne euro nebolo programovateľnými peniazmi, mohlo by však uľahčiť automatizované platby. Používateľ by si napríklad mohol nastaviť automatickú mesačnú platbu na úhradu nájomného v digitálnych eurách.

16. Boli by sprostredkovatelia za distribúciu digitálneho eura odmeňovaní?

Eurosystem navrhuje model odmeňovania, ktorý by vytváral spravodlivé ekonomické stimuly pre poskytovateľov platobných služieb, ako sú banky, na pokrytie prevádzkových nákladov súvisiacich s distribúciou digitálneho eura.

Podobne ako v prípade iných platobných systémov, poskytovatelia platobných služieb distribuujúci digitálne euro by za tieto služby mohli obchodníkom účtovať poplatky. Na stanovovanie cien pre obchodníkov a poskytovateľov platobných služieb by sa vzťahoval strop, ako to navrhuje Európska komisia vo svojom [legislatívnom návrhu](#) o digitálnom eure.

Tak ako pri výrobe a emisii bankoviek, aj náklady spojené s vytvorením systému a infraštruktúry digitálneho eura by znášal Eurosystem. Eurosystem by sa okrem toho snažil minimalizovať dodatočné investičné náklady sprostredkovateľov tým, že by v maximálnej možnej miere využíval existujúce infraštruktúry.

17. Môže digitálne euro ohroziť finančnú stabilitu obmedzením sprostredkovateľskej úlohy bánk?

Náš finančný systém, ktorého jadrom je bankový systém, funguje dobre a Eurosystem chce zachovať kľúčovú úlohu bánk pri zabezpečovaní efektívneho poskytovania úverov reálnej ekonomike.

ECB bude minimalizovať akúkoľvek potenciálnu hrozbu, ktorú môže digitálne euro predstavovať pre finančný systém. Objem digitálnych eur, ktorý môžu používatelia viesť na svojich účtoch, preto bude obmedzený, aby sa zabránilo odlevu bankových vkladov, i v čase krízy.

18. Ako by ECB zabezpečila, aby ľudia mohli digitálnym eurom platiť rovnakým spôsobom v celej eurozóne?

Za distribúciu digitálneho eura v eurozóne by zodpovedali sprostredkovatelia podliehajúci dohľadu. V záujme jednotnej implementácie Eurosystem navrhuje systém digitálneho eura, ktorý by pozostával z jednotného súboru pravidiel, noriem a postupov štandardizácie platieb v digitálnych eurách v celej eurozóne, čím sa zabezpečí celoeurópsky dosah.

Tento jednotný súbor pravidiel, noriem a postupov v súčasnosti vypracúva skupina pre vývoj pravidiel v úzkej spolupráci so zástupcami trhu vrátane používateľov, maloobchodníkov a sprostredkovateľov.

19. Ako prebieha vývoj jednotného súboru pravidiel, noriem a postupov pre digitálne euro?

Na podporu tvorby jednotného súboru pravidiel, noriem a postupov digitálneho eura Eurosystem zriadil skupinu pre vývoj pravidiel schémy digitálneho eura, ktorej úlohou je zisťovať názory finančného sektora, spotrebiteľov a obchodníkov.

Táto skupina, ktorej členmi sú pracovníci Eurosystemu a zástupcovia trhu s relevantnými skúsenosťami, pracuje na základe možností koncepcie digitálneho eura, ktoré už schválila Rada guvernérov ECB.

Okrem skupiny bolo zriadených niekoľko ďalších špecializovaných tímov, ktoré pracujú na konkrétnych častiach súboru pravidiel, ktoré si vyžadujú osobitné odborné znalosti. Ako príklad možno uviesť i) [tím pre identifikáciu a overovanie](#), ktorý navrhuje požiadavky na identifikáciu a overovanie pri používaní digitálneho eura, a ii) [tím zameraný na infraštruktúrne požiadavky](#), ktorý zostavuje požiadavky týkajúce sa vzťahov medzi sprostredkovateľmi a koncovými používateľmi.

20. Aký bude rozsah súboru pravidiel digitálneho eura?

Súbor pravidiel digitálneho eura stanoví jednotný súbor pravidiel, noriem a postupov, ktoré by mali dohliadaní sprostredkovatelia dodržiavať pri distribúcii digitálneho eura. Tieto pravidlá, normy a postupy sa budú vzťahovať na:

- funkčný a prevádzkový model digitálneho eura (napr. toky medzi koncovými bodmi, základné požiadavky na dohliadaných sprostredkovateľov, minimálne normy funkčnosti a jednoduchosti používania atď.),
- model účasti v schéme digitálneho eura (napr. kritériá akceptovateľnosti v schéme, povinnosti účastníkov atď.),
- technické požiadavky schémy (napr. IT infraštruktúra, implementácia aplikačného programovacieho rozhrania, technické normy atď.),
- požiadavky na riadenie rizík,
- pravidlá riadenia schémy digitálneho eura (napr. správa schémy, procesy riadenia zmien atď.).

21. Ako by boli prepojené okamžité platby a digitálne euro?

Spotrebitelia majú dnes len zriedka možnosť používať pri platbách v obchodoch okamžité platby, čo takisto znamená, že obchodníci nedostávajú svoje peniaze okamžite. Digitálnym eurom by sa to zmenilo – všetky platby v digitálnych eurách by boli okamžité.

Po vyvinutí jednotného súboru pravidiel, noriem a postupov a v prípade jeho schválenia aj jeho zavedení pre digitálne euro by bolo možné ďalej rozvíjať riešenia okamžitých platieb tak, aby sa dostali do všetkých krajín eurozóny. Znížila by sa tým závislosť od súkromných mimoeurópskych spoločností, ktoré v súčasnosti v platobnom sektore dominujú.

22. Bolo by digitálne euro postavené na technológii distribuovanej databázy transakcií ako napr. blockchain?

Eurosystem vo vývoji digitálneho eura experimentuje s rôznymi prístupmi a technológiami – centralizovanými i decentralizovanými – vrátane technológií distribuovanej databázy transakcií. O konkrétnom postupe však zatiaľ nerozhodol.

23. Boli by platby v Európe v dôsledku zavedenia digitálneho eura viac ohrozené kybernetickými útokmi?

Podobne ako v prípade ďalších digitálnych infraštruktúr by aj digitálne euro mohlo byť cieľom kybernetických útokov. Na potlačenie tohto rizika by sa koncepcia digitálneho eura opierala o najmodernejšie technológie, ktoré by vytvorili prostredie odolné voči počítačovej kriminalite a zároveň nadčasové.

24. V čom by sa digitálne euro líšilo od stablecoinov a kryptoaktív?

Digitálne euro by bolo peniazmi centrálnej banky. To znamená, že by bolo kryté centrálnou bankou a navrhnuté tak, aby spĺňalo potreby ľudí, ktorí ho používajú. Bolo by bezrizikové a rešpektovalo by súkromie a ochranu údajov. Centrálna banka má za úlohu zachovávať hodnotu peňazí, nezávisle od ich fyzickej či digitálnej podoby.

Stabilita a spoľahlivosť stablecoinov v konečnom dôsledku závisia od subjektu, ktorý ich vydáva, a od dôveryhodnosti a vymáhateľnosti jeho záväzku zachovávať ich hodnotu v priebehu času. Súkromní emitenti okrem toho môžu používať osobné údaje na komerčné účely.

Za kryptoaktíva nezodpovedá žiadny subjekt, takže prípadné nároky nie je možné vymáhať.